

OSVRT NA PRAVILNIK O MJERILIMA VREDNOVANJA ČASOPISA I PUBLIKACIJA S MEĐUNARODNO PRIZNATOM RECENZIJOM, KAO I S NJIMA PO VRSNOĆI IZJEDNAČENIH ČASOPISA I PUBLIKACIJA*

Dr. sc. Maja Jokić

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb

Ministarstvo znanosti i tehnologije na temelju članka 42. stavka 6. Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (Narodne novine, broj 59/96. (pročišćeni tekst), s potpisom tadašnjeg ministra znanosti i tehnologije donijelo je Pravilnik o mjerilima vrednovanja časopisa i publikacija s međunarodno priznatom recenzijom, kao i s njima po vrsnoći izjednačenih časopisa i publikacija, koji je objavljen u Narodnim novinama (1).

Poticaj za komentar tog pravilnika proizašao je iz višegodišnjeg rada na vrednovanju hrvatskih časopisa i trajnog problema neodgovarajućeg financiranja i odnosa prema časopisima. Kako bi se barem neki od problema rasvijetlili i lakše donijele određene odluke, držim potrebnim i opravdanim iznijeti svoje stručno mišljenje. Razlog zašto komentar dolazi gotovo tri godine od objave tog pravilnika jest u činjenici što se očekivalo da će donositelj Pravilnika načiniti neke izmjene jer je velik broj znanstvenika i stručnjaka kao i urednika naših časopisa izražavao svoje nezadovoljstvo. Neposredno nakon objave Pravilnika reagirao je S. Maričić i suradnici (2), ali očito ni to nije imalo posebnog odjeka.

Iz naslova Pravilnika očekuje se da će biti navedena određena precizna mjerila kojima se časopisi vrednuju i na temelju tih vrednovanja donose određene odluke. Međutim, članci 2. i 3. Pravilnika jedini sadrže neke naznake koja bi to moguća mjerila mogla biti. Detaljnijim uvidom u analizu sadržaja Pravilnika utvrđeno je da njegov naslov ne odgovara sadržaju, da je napisan nejasno i stvara konfuziju i kod znanstvenika kojima je namijenjen i kod stručnjaka informacijskih znanosti.

Članak 2.

Časopisi i publikacije s međunarodno priznatom recenzijom jesu časopisi i publikacije koji su uvedeni u međunarodne indeksne publikacije. Znanstvena područna vijeća utvrđuju popis selektivnih indeksnih publikacija koje se priznaju po znanstvenim područjima.(1)

Gledano sa stručnog aspekta definicija časopisa i publikacija s međunarodno priznatim recenzijama, iznesena u prvoj rečenici članka 2., najblaže rečeno je neuobičajena. Pojam međunarodne indeksne publikacije nije

prihvaćen i uvriježen u području informacijskih znanosti odnosno knjižničarstva. Definicije tog tipa obično daju stručnjaci iz područja informacijskih znanosti, čije uže područje čini i knjižničarstvo. Pojam indeksne publikacije sam za sebe ništa ne znači. Valja pretpostaviti da se mislilo na sekundarne publikacije odnosno izvore informacija, koje između ostalog imaju i jedno od pomagala za pretraživanje, a to su indeksi. Kako bi bili sasvim dosljedni svojim tvrdnjama, prije pojave elektroničkih baza podataka, u tiskanoj formi postojale su sekundarne publikacije za pojedina područja, koje su imale u nazivu riječ Index.... Tako je npr. tiskana verzija jedne od poddatoteka baze podataka Medline Index Medicus takva sekundarna publikacija ili Science Citation Index (SCI), koji i danas ima taj naziv itd. Vjerojatno je iz te starije terminologije i nastala ta neobična kovanica u Pravilniku.

Druga rečenica istog članka Pravilnika upućuje na postojanje popisa selektivnih indeksnih publikacija, ali gdje se nalazi taj popis nije razvidno iz datog teksta. Naime, smisao te rečenice nije zanemariv i potencijalno sadrži u sebi važnu informaciju za uredništva časopisa i za same autore članaka.

O kojim se to selektivnim indeksnim publikacijama radi pronašli smo u Narodnim novinama u Pravilniku o minimalnim uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (3). U tom pravilniku utvrđuju se minimalni uvjeti za izbor u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja posebno za svako znanstveno područje. Navodimo podjelu znanstvenih područja prema klasifikaciji Ministarstva znanosti i tehnologije:

PRIRODNE ZNANOSTI: biologija, fizika, geoznanosti, kemija i matematika. Kemija je posebno istaknuta i za izbore u zvanja znanstvenika i nastavnog osoblja traže se stroži kriteriji nego za ostala područja prirodnih znanosti. Što je razlog toj odluci, nije obrazloženo.

Iz tog se pravilnika vidi da se traži zastupljenost radova autora samo u sekundarnoj publikaciji odnosno bazi podataka Current Contents. O tome koje bi to druge sekundarne publikacije bile relevantne ne govori se, iako se spominje da dio radova autor može imati u časopisima s međunarodnom recenzijom.

TEHNIČKE ZNANOSTI: Za izbor u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja predloženici moraju imati znanstvene radove objavljene u časopisima s međunarodnom recenzijom i s njima po vrsnoći izjednačenim domaćim časopisima (3, str. 1504.). Ne navodi se niti jedan relevantni sekundarni izvor ili "indeksna publikacija" odnosno "časopis s međunarodnom recenzijom".

BIOMEDICINSKE ZNANOSTI I JAVNO ZDRAVSTVO: Za izbor u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja predloženici moraju imati znanstvene radove objavljene u časopisima indeksiranim u Current Contentsu (u daljnjem tekstu CC)... Jedan sažetak u CC vrednuje se kao jedan rad u međunarodno indeksiranom časopisu (3, str. 1505).

Iz izvornika se vidi da se govori samo o sekundarnoj publikaciji Current Contents, a o tome koji su međunarodno indeksirani časopisi, nema ni riječi. Naravno da nije moguće u jednom pravilniku navesti sve časopise iz područja biomedicine koji imaju međunarodnu recenziju. Na osnovi slobodne procjene riječ je o kojih 3.000-4.000 naslova. U tom slučaju Pravilnik je trebao navesti

relevantne sekundarne izvore informacija kao što su: Medline, Excerpta Medica, Biological Abstracts i sl., što se vjerojatno i mislilo, ali pod potpuno krivom definicijom.

BIOTEHNIČKE ZNANOSTI: Za izbor u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja predloženici moraju imati objavljene znanstvene radove u časopisima s međunarodno priznatom recenzijom, koji su indeksirani u prvoj (a1) skupini referalnih časopisa ili njima ekvivalentne radove indeksirane u drugoj skupini referalnih časopisa (a2), odnosno radove u zbornicima s međunarodnih znanstvenih skupova (a3).

U znanstvene radove prve skupine (a1) ubrajaju se radovi indeksirani u ovim referalnim časopisima: *Science Citation Index*, *Current Contents*, *Biotechnology Citation Index*, *Research Alert*.

Znanstveni radovi druge skupine (a2) su radovi indeksirani u ovim referalnim časopisima:

Aquatic Sciences and Fisheries Abstracts, Biological Abstracts, Biotechnology Abstracts, CAB Abstracts; Chemical Abstracts, Dairy Science Abstracts, Field Crop Abstracts, Food Science and Technology Abstracts, Forest Products Abstracts, Forestry Abstracts, Microbiology Abstracts, Soil and Fertilizers, Tobacco Abstracts.

(3, str. 1505).

U ovom dijelu teksta Pravilnika počinje se javljati pojam referalnih časopisa. Taj se pojam rijetko susreće u suvremenoj literaturi, a zapravo se odnosi na sekundarne izvore informacija, koji su kada je taj pojam bio uvriježen, bili u tiskanoj formi. Danas se uglavnom govori o sekundarnim izvorima informacija, elektroničkim bazama podataka koje su više ili manje selektivne, a obično pokrivaju jedno područje znanosti i djelatnosti odnosno mogu biti multidisciplinarni. Primjer multidisciplinarnih baza podataka, čija je jedna od osnovnih karakteristika relativno visoka selektivnost, jesu baze podataka Instituta za znanstvene informacije (ISI, Philadelphia, USA), i to Science Citation Index (SCI), Social Science Citation Index (SSCI), Arts&Humanities Citation Index i Current Contents (CC) (4,5,6).

Za područje biotehničkih znanosti donosi se nekoliko kategorija radova. Tako bi radovi koji ulaze u a1 skupinu trebali biti "najkvalitetniji" jer ulaze u sekundarne izvore informacija koji su najselektivniji. Međutim, nastaje problem koji je posljedica nepoznavanja stanja u području informacijskih znanosti. Biotechnology Citation Index ISI nudi kao zasebnu manju bazu podataka na CD-ROM mediju. U online verziji članci iz časopisa koje obrađuje Biotechnology Citation Index ravnopravno su zastupljeni u Science Citation Index-u.

Research Alert kao određena vrsta sekundarnog izvora informacija kojoj je bila svrha brzo informiranje znanstvenika o tekućim zbivanjima u znanosti više ne izlazi, a nije bila dostupna niti u vrijeme kada je pisan Pravilnik.

Dakle, komentirajući rečenicu Pravilnika o "referalnim časopisima" može se zaključiti da od četiri nabrojena sekundarna izvora dva redovito izlaze i dostupna su cijeloj znanstvenoj zajednici.

U a2 skupinu ubrajaju se radovi koji su zastupljeni u odgovarajućim relevantnim bazama podataka (referalnim časopisima !) pri čemu se i u ovom slučaju primjećuje da nisu konzultirani stručnjaci koji poznaju to područje. Naime, u sadržaje baze podataka CAB Abstracts kao poddatoteke ulaze *Dairy Science Abstracts*, *Field Crop Abstracts*, *Forest Products Abstracts*, *Forestry Abstracts*, *Microbiology Abstracts*, *Soil and Fertilizers*, *Tobacco Abstracts*, kao i niz srodnih manjih sekundarnih izvora. Dakle, CAB Abstracts nije ekvivalent nabrojenim sekundarnim izvorima nego je baza podataka koja ih sve obuhvaća.

DRUŠTVENE ZNANOSTI: Za izbor u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja predloženici moraju imati objavljene znanstvene radove (a2), kao i radove objavljene u časopisima s međunarodnom recenzijom i s njima po vrsnoći izjednačenim domaćim časopisima i publikacijama (a1) (3, str. 1505).

HUMANISTIČKE ZNANOSTI: Za izbor u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja predloženici moraju imati objavljene: znanstvenu knjigu (a3), znanstvene radove (a2), kao i radove objavljene u časopisima s međunarodnom recenzijom ili s njima po vrsnoći izjednačenim domaćim časopisima i publikacijama (a1)... (3, str. 1506.)

Kao što se vidi iz originalnog teksta Pravilnika za područje društvenih i humanističkih znanosti uopće se ne navodi o kojim je sekundarnim publikacijama riječ.

Članak 3.

Publikacije (knjige, monografije i zbornici) su po vrsnoći izjednačene s međunarodno priznatim publikacijama ako ispunjavaju sljedeće uvjete:

1. trebaju biti recenzirane od najmanje dva međunarodno priznata znanstvenika,
2. postupak katalogizacije treba biti prema međunarodnim standardima (ISBN i ISSN).

Iz prve rečenice članka 3. nije jasno odnosi li se ta tvrdnja uopće na časopise. Budući da je ipak u naslovu Pravilnika riječ i o časopisima, valja pretpostaviti da bi u uredništvu časopisa koje Pravilnik razmatra trebala biti barem dva međunarodno priznata znanstvenika, u funkciji recenzenata. Što to znači, može se samo nagađati. Misli li se u ovom slučaju na znanstvenike koji su izabrani po kriterijama Pravilnika Ministarstva, o kojem je upravo bilo govora, ili je riječ o znanstvenicima izvan naše zemlje. Misli li se možda na uređivačke odbore u kojima bi trebala biti barem dva strana suradnika? Teško je sa sigurnošću reći. Ono što se može zaključiti iz prvog stavka ovoga članka jest nepreciznost u definiranju.

Drugi od uvjeta koji se navodi u ovom članku Pravilnika "postupak katalogizacije treba biti prema međunarodnim standardima (ISBN i ISSN) " nikako ne može biti važan pokazatelj vrijednosti nekog časopisa ili publikacije. Kao prilog toj tvrdnji slijedi obrazloženje.

Pojam katalogizacija dolazi od grčke riječi *katálogos* i podrazumijeva postupak obrade knjižnične grade koja ima svrhu popisati podatke bitne za identifikaciju određenog primjerka nekog dokumenta. To je formalni postupak prenošenja podataka. Katalogizacija se uvijek obavlja de visu, znači na osnovi samog primjerka, i to otvorenog na naslovnoj stranici (7).

Katalogizacija se obavlja prema određenim pravilima. U prvoj polovici 19. stoljeća Antonio (Anthony) Panizzi, knjižničar u Knjižnici Britanskog muzeja, izradio je jasna načela o katalogizaciji prikazana u 91. pravilu. Od tada su najveće zemlje svijeta nastojale ili prilagoditi svojim specifičnostima spomenuta kataložna pravila ili izraditi svoja vlastita. Kao primjer mogu se spomenuti angloamerička kataložna pravila (ALA Cataloguing rules for author and title entries) objavljena prvi put 1949. godine u Chichagu. Vatikanska knjižnica ima svoja kataložna pravila, a za nas su od velike važnosti bila tzv. Pruska pravila. Danas prihvaćena pravila za katalogizaciju u Hrvatskoj, a čijoj je izradi izuzetan doprinos dala Eva Verona, pravila su koja je donijela IFLA (International Federation of Library Associations) i koja su preporučena na konferenciji u Parizu 1961. godine. Kako bi se postigla što veća razina ujednačenosti na međunarodnoj razini u kataložkom i bibliografskom opisu grade, IFLA je izradila i preporučila međunarodne standarde za opis monografija, serijskih publikacija i ostale neknjižne grade.

Kataložni opis monografije ili omeđene publikacije, za razliku od serijskih publikacija, čini skup podataka koji određuju publikaciju prema standardu ISBD(M) (International Standard Book Description (Monography)).

ISBN (International Standard Book Number), o kojem se eksplicite govori u Pravilniku, međunarodni je sustav brojanog označavanja publikacija sa svrhom jednoznačne identifikacije publikacija. Sustav ISBN jedinstven je i nezamjenjiv broj za samo jedan naslov, samo jedan svezak i za samo jedno neizmijenjeno izdanje istog nakladnika. ISBN se sastoji od deset brojeva, raspoređenih u četiri skupine, međusobno odvojenih povlakom ili razmakom, a u kataložnom opisu dokumenta prema ISBD-u, osma je skupina tog opisa.

Publikacije koje dobivaju ISBN jesu: knjige i brošure, publikacije na različitim medijima, didaktički kompleti (filmovi, video, folije), knjige na kasetama, kompjutorski programi, elektroničke publikacije (strojno čitljivi zapisi, CD-ROM), mikro-oblici, publikacije na Brailleovom pismu, zemljovidni namijenjeni tržištu knjiga i grafičke mape s naslovnom stranicom. Jednom iskorišten ISBN ne smije se dodijeliti novom izmijenjenom izdanju istog naslova ili nekom drugom naslovu (8).

ISSN (International Standard Serial Number) međunarodni je standardni broj serijske publikacije kojim se ona identificira neovisno o zemlji izdanja, jeziku ili abecedi, učestalosti izlaženja, mediju, itd. ISSN služi jedinstvenoj identifikaciji serijskih publikacija u okviru univerzalne bibliografske kontrole.

ISSN se na publikacijama javlja u obliku akronima ISSN iza kojeg slijede dva puta po četiri znamenke između kojih je spojnica (npr. ISSN 0000-0000). Osmo znamenka je kontrolna a računa se algoritmom na temelju prethodnih 7. Ponekad je kontrolna znamenka X ako je rezultat računa veći od 10.

ISSN je svjetski sustav za identifikaciju serijskih publikacija koji čine nacionalni centri iz 67 zemalja. Nema nikakvu kvantitativnu vrijednost. To je identifikacijska oznaka koja sama po sebi nema značenja ne sadrži podatke o sadržaju ili podrijetlu publikacije (9). Ista tvrdnja vrijedi i za ISBN.

ISBN i ISSN dodjeljuju nacionalna bibliografska središta koja su za Hrvatsku smještena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Članak 4.

Popis časopisa koji su po vrsnoći izjednačeni s časopisima s međunarodno priznatom recenzijom po znanstvenim područjima ... (1, str. 86) donosi časopise iz područja tehničkih, biotehničkih, društvenih i humanističkih znanosti.

Što je razlog da nisu zastupljene preostale dvije velike znanstvene skupine, prirodne znanosti i biomedicina, na osnovi ni jednog dokumenta Ministarstva znanosti i tehnologije nije vidljivo. Iz teksta ovog članka Pravilnika može se steći dojam da Hrvatska nema časopise iz tih dviju velikih skupina, što nikako ne odgovara pravom stanju.

Iako nije jasno iz upravo komentiranog sadržaja Pravilnika, što znači po vrsnoći izjednačeni časopisi s međunarodno priznatom recenzijom, naslutiti bi se dalo da su to časopisi zastupljeni u publikacija ISI-ja, tj. SCI i CC. Iako se radi o popisu časopisa iz područja društvenih i humanističkih znanosti, nigdje se u tekstu Pravilnika ne spominju odgovarajuće publikacija ISI-ja za ta područja, a to su SSCI i Arts&Humanities Citation Index.

Kako bismo dobili malo potpuniju sliku o važnosti predloženih hrvatskih časopisa u svijetu, analizirana je zastupljenost navedenih časopisa u relevantnim sekundarnim svjetskim izvorima kao i ISI-jevima bazama podataka. Iz tablice I razvidno je daje u skupinu tehničkih znanosti Ministarstvo predložilo 18 časopisa, pri čemu je jedan naslov, a to je Chemical and Biochemical Engineering Quarterly, vjerojatno pogreškom pridružen. Naime, taj časopis pripada skupini biotehničkih znanosti kojoj je također pridružen. Od 18 naslova časopisa, članci iz četiri časopisa obrađuju se u ISI-jevima publikacijama, SCI-ju i/ili u Current Contents. Svi časopisi zastupljeni su barem u jednoj od relevantnih svjetskih baza podataka, što znači da su potencijalno dostupni zainteresiranoj znanstvenoj zajednici. Naši podaci korespondiraju s podacima koje su dobili Maričić i suradnici (2), pri čemu su časopisi iz skupine "tvrdi" u 90,9% slučajeva udovoljavali kriterijima Ministarstva.

Nažalost, uočljivo je nekoliko ne malih pogrešaka koje su vezane uz ispravno pisanje časopisa, što nikako nije primjereno jednom pravilniku.

Tablica 1. Zastupljenost časopisa iz područja tehničkih znanosti u relevantnim svjetskim sekundarnim publikacijama

TEHNIČKE ZNANOSTI	Zastupljenost časopisa u relevantnim bazama podataka, sekundarnim publikacijama	Zastupljenost časopisa u ISI-jevim bazama podataka
Acta graphica Automatika Brodogradnja	INSPEC, INSPEC EI ENGINEERING IN BRIEF (SM), EI COMPENDEX, FLUIDEX, MECHANICAL ENGINEERING	
Chemical and Biochemical Engineering Quarterly * Časopis se još jednom nalazi uvršten u području Biotehničkih znanosti!	CA SEARCH(R), EI ENGINEERING IN BRIEF (SM), Current Biotechnology Abstracts, CHEMENG&BIOTEC	SciSearch (Science Citation Index online)
CIT - Journal of Computing and Information Technology * Krivo napisan naslov! CIT- Journal of...	INSPEC, LISA (Library & Information Science), Information Science Abstracts	
Elektrotehnika	INSPEC, Ei COMPENDEX	
Geodetski list	GEOREF, GEOBASE,	
Građevinar	EI ENGINEERING IN BRIEF(SM)	
Kemija u industriji	CA Search, EI ENGINEERING IN BRIEF (SM), Current Biotechnology Abstracts, CHEMENG&BIOTEC, Ei COMPENDEX	
Metalurgija	CA Search, EI ENGINEERING IN BRIEF (SM), METADEX, Ei COMPENDEX SciSearch (Science Citation Index online)	
Nafta	CA Search, Energy SCITECH, Ei COMPENDEX, GEOARCHIVE	
Naše more	Fluidex	
Polimeri	CA Search, EI ENGINEERING IN BRIEF (SM), Ei COMPENDEX	
Promet		
Prostor	Bibl. History of Art, Architecture DB	
Strojarsvo	Mechanical Engineering Abs (METADEX), Ei COMPENDEX, FLUIDEX, Ei ENGINEERING IN BRIEF	SciSearch (Science Citation Index online), Current Contents
Tekstil	World Textiles, Textile Technology Digest, CA Search	SciSearch (Science Citation Index online)
Engineering modelling * Krivo napisan naslov: International Journal for Engineering Modelling!	Ei Compendex, Ei Engineering in Brief(SM)	

Tablica 2. Zastupljenost časopisa iz područja biotehničkih znanosti u relevantnim svjetskim sekundarnim publikacijama

BIOTEHNIČKE ZNANOSTI	Zastupljenost časopisa u relevantnim bazama podataka, sekundarnim publikacijama	Zastupljenost časopisa u ISI-jevim bazama podataka
Chemical and Biochemical Engineering Quarterly	već opisan u skupini Tehničkih znanosti!	SciSearch (Science Citation Index online)
Drvena industrija	AGRICOLA, CAB Abstracts, CA Search	
Glasnik za šumske pokuse	CAB Abstracts, AGRIS International	
Poljoprivredna znanstvena smotra	CAB Abstracts, AGRIS International, BIOSIS, CA Search	
Prehrambeno tehnološka i biotehnološka revija* Od 1996. časopis nosi novi naslov: Food Technology & Biotechnology!	CA Search, Food Sci&Tech. Abs, Agricola, Agris International	SciSearch (Science Citation Index online), Current Contents

Tablica 3. Zastupljenost časopisa iz područja društvenih znanosti u relevantnim svjetskim sekundarnim publikacijama

DRUŠTVENE ZNANOSTI	Zastupljenost časopisa u relevantnim bazama podataka, sekundarnim publikacijama	Zastupljenost časopisa u ISI-jevim bazama podataka
Acta Turistica	CAB Abstracts	
Ekonomska analiza* Časopis je prestao izlaziti 1990. godine!		
Ekonomski pregled	Historical Abstracts	
Uporedno pomorsko pravo* Časopis prestao izlaziti 1996. godine!		
Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu		
Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci		
Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu		
Politička misao	Historical Abstracts	
Informatologija	INSPEC	
Društvena istraživanja	Sociological Abstracts	SSCI, Current Contents
Reviza za sociologiju* Krivi naslov: Revija...	Sociological Abstracts	
Sociologija sela	Sociological Abstracts, CAB Abstracts	
Revija za psihologiju -Review of Psychology	PSYCINFO(R)	
Defektologija* 1996. godine časopis promijenio naslov u: Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja	EMBASE (Excerpta Medica), uključeni radovi iz časopisa pod novim naslovom!	
Kineziologija	SPORTDISCUS	
Napredak		

Za područje biotehničkih znanosti Ministarstvo je izabralo 5 časopisa. Svih 5 časopisa dostupno je potencijalno svjetskoj znanstvenoj zajednici zastupljenošću njihovih članaka u najrelevantnijim svjetskim izvorima informacija. Dva od pet časopisa obrađuju se i u ISI-evim bazama podataka, SCY-ju i Current Contents. Promjena koja je nastala s naslovom časopisa Prehrambeno tehnološka i biotehnološka revija nije zanemariva i svakako ju je trebalo registrirati pri Ministarstvu.

Tablica 4. Zastupljenost časopisa iz područja humanističkih znanosti u relevantnim svjetskim sekundarnim publikacijama

HUMANISTIČKE ZNANOSTI	Zastupljenost časopisa u relevantnim bazama podataka, sekundarnim publikacijama	Zastupljenost časopisa u ISI-evim bazama podataka
Arhivski vjesnik	Historical Abstracts	
Časopis za suvremenu povijest	Historical Abstracts	
Povijesni prilozi		
Radovi - Zavod za hrvatsku povijest	Historical Abstracts	
Hortus Artium Medievalium	Historical Abstracts	
Opuscula Arhaeologica		
Filologija	LING.&LANG.ABSTRACTS	
Jezik	LING.&LANG.ABSTRACTS	
Književna smotra		
Studia Romanica et Anglica Zagrebiensia	Sociological Abstracts	
Suvremena lingvistika	LING.&LANG.ABSTRACTS	
Umjetnost riječi		
Zagreber Germanistische Beitragee	LING.&LANG.ABSTRACTS	
Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine		
Synthesis Philosophica	Philosophers Index	
Peristil	Bibl. History of Art	
Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji	Bibl. History of Art	
Radovi Instituta za povijest umjetnosti		
International Review of the Aesthetics and Sociology of Music	Sociological Abstracts	Arts&Humanities Citation Index, Current Contents
Narodna umjetnost		
Studia Ethnologica Croatia	Sociological Abstracts	
Bogoslovska smotra		
Croatica Christiana Periodica		

Društvene znanosti predstavljene su sa 16 časopisa. Od tih 16, dva su časopisa prestala izlaziti, jedan 1990., a drugi 1996. godine (tablica 3). Časopis Defektologija posljednji je put izašao pod tim naslovim 1995. godine, a pod novim naslovom ulazi u jednu od relevantnih sekundarnih svjetskih baza podataka, Excerpta Medica. Nažalost ni taj dio popisa nije bez pogreške u pisanju naslova časopisa. Od 16 časopisa samo je jedan zastupljen u publikacijama ISI-ja, i to su Društvena istraživanja. Šest časopisa ili 37,5% nije zapravo potencijalno dostupno široj svjetskoj znanstvenoj zajednici jer se njihovi članci ne obrađuju u relevantnim sekundarnim publikacijama.

Iz tablice 4 mogu se vidjeti naslovi časopisa koje je Ministarstvo uvrstilo u svoj izbor. Riječ je o 23 časopisa od kojih 9 ili 39,3% nije zastupljeno ni u jednoj relevantnoj bazi podataka. Samo je jedan naslov zastupljen u Arts&Humanities Citation Indexu i u Current Contentsu.

Naši podaci korespondiraju s rezultatima koje su dobili Maričić i suradnici(2).

ZAKLJUČAK

Svrha je ovog osvrta da se pokrenu promjene ili izmjene Pravilnika koji uvodi konfuziju i u tako već ne naročito zadovoljavajuće stanje s hrvatskim časopisima.

Ključna primjedba na taj Pravilnik, pored detaljno obrađenih postojećih nedostataka, jest nekonzistentan odnos prema časopisima iz pojedinih znanstvenih područja. Potpuno su zanemareni hrvatski časopisi iz područja prirodnih i biomedicinskih znanosti. Upravo nas najvećim brojem ti časopisi reprezentiraju u svijetu.

Gotovo smo svi svjesni financijsko-materijalnog stanja i Ministarstva znanosti i tehnologije i zemlje u cjelini, i baš bi stoga uz nedostatna sredstva trebalo uvesti pravedniju raspodjelu sredstava za časopise koji reprezentiraju stanje znanosti u Hrvatskoj.

Jedan od problema kojemu su pridonijela oba spomenuta pravilnika je degradacija hrvatskih časopisa koji su nekada bili pravi reprezentanti znanosti u određenoj znanstvenoj disciplini. Samo kao primjer može se spomenuti časopis Acta Adriatica. Taj časopis izlazi, uz povremene prekide od 1932. godine i reprezentira istraživanja Jadrana i Mediterana kroz cijelo razdoblje. Sadrži ne samo rezultate istraživanja naših znanstvenika nego i radove znanstvenika iz mediteranskog kruga, a i znatno šire (4). Iako su članci iz tog časopisa zastupljeni u svim relevantnim svjetskim izvorima informacija, ipak nisu zastupljeni u publikacijama ISI-ja, tj. u Science Citation Indexu i u Current Contentsu. Budući da Ministarstvo znanosti i tehnologije, kroz dva spomenuta pravilnika ne vrednuje radove objavljene u tom časopisu, naši znanstvenici u njemu ne žele objavljivati svoje najvrjednije radove. Na taj se način kvalitetni

radovi naših znanstvenika o istraživanjima Jadrana raspršuju u svjetskim časopisima i njihova potencijalna vidljivost je relativno mala. Jesu li ti časopisi zaista vrjedniji od našeg časopisa?

Mjerila i pokazatelje vrijednosti pojedinog časopisa trebalo bi donijeti kompetentno tijelo(a), a u obliku dokumenta sa zakonskom snagom Ministarstvo znanosti i tehnologije.

LITERATURA - REFERENCES

1. Pravilnik o mjerilima vrednovanja časopisa i publikacija s međunarodno priznatom recenzijom, kao i s njima po vrsnoći izjednačenih časopisa i publikacija. Narodne novine, 1997, 2. str.86-87.
2. Maričić, S., B. Sorokin i Z. Papeš(1997): "...Po vrsnoći izjednačeni...", ili (pr)ocjenjivanje i vrednovanje časopisa. Ruđer, 2,1997, 7, 9-10.
3. Minimalni uvjeti za izbor u znanstvena zvanja. Narodne novine, 1997, 38, str. 1504-1506.
4. Jokić, M. (1998): The significance of Acta Adriatica in scientific communication in the field of marine biology, fisheries and oceanography. Acta Adriatica, 39 (1), 81-90, 1998.
5. Jokić, M. (1998.): Časopis kao sredstvo komunikacije. Sveučilišni vjesnik, 44 (2-3),1998, 63-72.
6. Jokić, M. (2000): Scientometric evaluation of the projects in biology funded by the Ministry of Science and Technology, Republic of Croatia, in the 1991-1996 period. Periodicum biologorum, 2000,102,1, 129-142.
7. Tadić, K. (1994.): Rad u knjižnici. Rijeka, Naklada Benja, 1994.
8. <http://www.nsk.hr/test/izdavaci/isbn.html>
9. <http://www.nsk.hr/test/izdavaci/issn.html>